മാഗചാ അധ്യായ
പുഢചാ അധ്യായ

# ശ്രീഗർഗസംഹിതാ

## അശ്വമേധഖണ്ഡഃ - ഏകപംചാശത്തമോഽധ്യായഃ

### യാദവഗണാനാം കൗന്തലപുരഗമനമ് -

ഗർഗ ഉവാച -
അഥ കൃഷ്ണസ്തു ഭഗവാന്യാദവാനാം ച പാലനമ് ..
കൃത്വാ മിലിത്വാ പ്രയയൗ രഥേനാപി കുശസ്ഥലീമ് ..1..
കൃഷ്ണേ ഗതേഽനിരുദ്ധസ്തു ഹയം സംപൂജ്യ യത്നതഃ ..
ബംധനാന്മോചയാമാസ വിജയാർഥേ നൃപേശ്വര ..2..
മുക്തസ്തുരംഗഃ പ്രയയൗ ദേശാന്ദേശാന്വിലോകയൻ ..
പൃഷ്ഠതസ്തസ്യ രാജേംദ്ര ത്വരം ജഗ്മുശ്ച വൃഷ്ണയഃ
..3..
ദുര്യോധനം ജിതം ശ്രുത്വാ ഭൂപാസ്തു തം തുരംഗമമ് ..
പ്രാപ്തം ന ജഗൃഹൂ രാഷ്ട്രേ കൃഷ്ണസ്യ ബലിനോ
ഭയാത് ..4..
അഥാവ്രജത്തുരംഗോഽയം ശൃണ്വൻപശ്യന്നിതസ്തതഃ ..
സംപ്രാപ്തോഽഭൂദ്ദ്വൈതവനേ യത്ര രാജാ യുധിഷ്ഠിരഃ
..5..
ഭ്രാതൃഭിർഭാര്യയാ സാർദ്ധം വനവാസം കരോതി ഹി ..
തസ്മിന്വനേ ഭീമസേനോ വനദ്വീപഗണൈഃ സഹ ..6..
നിത്യം കരോതി ക്രീഡാം വൈ ബാലഃ ക്രീഡനകൈരിവ
..

ദദർശ തുരഗം തത്ര തം വനം ഗഹ്വരം മഹത് ..7..
ന്യഗ്രോധാശ്വത്ഥബില്വൈശ്ച ഖർജൂരപനസൈസ്തഥാ
..
ബകുലൈഃ സപ്തപർണൈശ്ച
തിംദുകൈസ്തിലകൈരപി ..8..
ശാലൈസ്താലൈസ്തമാലൈശ്ച
ബദരീലോധ്രപാടലൈഃ ..
ബബ്ബൂരശാല്മലീവേണൂപലാശാദിഭീരന്വിതമ് ..9..
ആഗതം ഘോടകം ദൃഷ്ട്വാ ദുർജരേ നിർജനേ വനേ ..
വരാഹമൃഗശാർദൂലവൃകസർപഗണൈര്യുതേ ..10..
ഝില്ലീഝംകാരസംയുക്തേ ഗൃധ്രചില്ലാദിഭിര്യുതേ ..
വൃതേ തഥാ ഭുജംഗൈശ്ച വല്മീകാദർദ്ധനിഃസൃതൈഃ
..11..
ശൃഗാലമർകമഹിഷഗവയാദിഭിരന്വിതേ ..
നീലഗോഗജഭല്ലൂകമാർജാരൈർവനമാനുഷൈഃ .. 12..
യുക്തേ ഭയംകരേ രാജൻഭീമോ ഭീമപരാക്രമഃ ..
അശ്വം ജഗ്രാഹ കേശേഷു സപത്രം നൃപ ലീലയാ ..13..
കേനോത്സൃഷ്ടം വദന്വാക്യം സ്വാശ്രമം പ്രയയൗ
ശനൈഃ ..
തദൈവ ചാനിരുദ്ധാദ്യാ ആജഗ്മുഃ സർവയാദവാഃ ..14..
പശ്യംതോ യജ്ഞഗന്ധർവമരണ്യേ നൃപ കൃച്ഛ്രതഃ ..
ദൃഷ്ട്വാ ഗൃഹീതം തുരഗമൂചുസ്തേ തു പരസ്പരമ് ..15..
അഹോ വനചരോ ഹ്യേഷ ദൃശ്യതേ ഭീമസേനവത് ..
ബൃഹദ്ബാഹുർമഹാപുഷ്ടോ മഹോച്ചോ
രക്തലോചനഃ ..16..
മഹാഗൗരഃ കൃച്ഛ്രധരോ ധൂലിലിപ്തോ ഗദാധരഃ ..
ഇത്ഥം ബ്രുവംതസ്തേ സർവേ പുനരൂചുശ്ച തം ജനമ്
..17..
കസ്ത്വം ശ്രീരാജരാജന്യഹയം നീത്വാ ക്വ യാസ്യസി ..

തസ്മാന്മോചയ ശീഘ്രം ത്വാം ന ചേദ്ധന്മോ ശിലീമുഖൈഃ ..18..
ഇതി തദ്വാക്യമാകർണ്യ ഹയം ബദ്ധ്വാ ച ഗഹ്വരേ ..
ജഗാമ സ്വഗദാം ഗുർവീം ഭാരായുതസമന്വിതാമ് ..19..
തയാ ജഘ്ലാന സംഗ്രാമേ യാദവാൻഭീമവിക്രമഃ ..
നിപേതുർവൃഷ്ണയസ്തത്ര ഭീമേന നിഹതാശ്ച യേ ..20..
അനിരുദ്ധസ്തതഃ ക്രുദ്ധോ ദൃഷ്ട്വാ തസ്യ പരാക്രമമ് ..
സഹസ്രവാരണാന്മത്താന്നോദയാമാസ ശത്രവേ ..21..
തതഃ സദിഗ്ഗജൈഃ സോऽപി ഭൂഭൃച്ഛിഖരസന്നിഭൈഃ ..
പാതിതോ ധരണീപൃഷ്ഠേ വിഷാണൈരവപീഡ്യതേ ..22..
തതോ ഭീമഃ സമുത്ഥായ ക്രോധത്പ്രസ്ഫുരിതാധരഃ ..
മത്താൻഗജാഞ്ജഘ്ലാനാഥ ഗദയാ വജ്രകല്പയാ ..23..
കാംശ്ചിച്ചിക്ഷേപ ഗഗനേ □□□ശ്ചിദ്ഭൂമൗ വ്യപോഥയത് ..
□□□ശ്ചിന്മമർദ പാദാഭ്യാം ഗജാൻ□□□ശ്ചിദ്ഗജേഷു ച ..24..
തതശ്ച ദുദ്രുവുഃ സർവേ വാരണാ ഭയവിഹ്വലാ: ..
തദാऽऽജഗാമ സംക്രുദ്ധോ ഗദസ്തത്ര ഗദാധരഃ ..25..
ഗത്വാ തത്സന്നിധൗ സോऽപി ജ്ഞാത്വാ ഭീമം തു ശംകിതഃ ..
ഉവാച നത്വാ ഹേ വീര കസ്ത്വം വദ മമാഗ്രതഃ ..26..
സോऽബ്രവീദ്ഭീമസേനോऽഹം ജിത്വാ ദ്യൂതേന ഹേ ഗദ ..
ദുര്യോധനേന രിപുണാ പുരാന്നിഷ്കാസിതാ വയമ് ..27..
അത്രസ്ഥാനാദ്യോജനേ തു ഭ്രാതൃഭിശ്ച യുധിഷ്ഠിരഃ ..
കരോതി വനവാസം വൈ ഹ്യഹോ ദൈവസ്യ മായയാ ..28..
വനേ വർഷാ ഗതാശ്ചാഷ്ടൗ ചത്വാരസ്ത്വവശേഷിതാഃ

..
വർഷമാത്രം കരിഷ്യാമോ൨ജ്ഞാതവാസം വയം പുനഃ
..29..
അർജുനസ്തു ഗതഃ സ്വർഗമാഹൂതോ വാസവേന ച ..
അഹം ന ജാനേ തു കദാ൨൨ഗമിഷ്യതി മഹീതലേ ..30..
ഗദ ത്വം തു യദൂനാം ച കുശലം കഥയസ്വ നഃ ..
തുരഗഃ കസ്യ ഭൂപസ്യ കിമർഥം യൂയമാഗതാഃ ..31..
ഇത്യുക്ത്വാ മീമസേനസ്തു രുരോദാശ്രുപരിപ്ലുതഃ ..
ദുര്യോധനകൃതാൻക്ലേശാൻസംസ്മരന്ദുഃഖപൂരിതഃ
..32..
ഇതി ശ്രുത്വാ സ തദ്വാക്യം തം സമാശ്വാസ്യ ദുഃഖിതഃ ..
ഭീമായ കഥയാമാസ വാർതാം സർവാം ച വിസ്തരാത്
..33..
ശ്രുത്വാ ഭീമസ്തു മുദിതോ൨നിരുദ്ധാദ്യൈര്യദൂത്തമൈഃ
..
സമന്വിതസ്തു പ്രയയൗ ധർമപുത്രസ്യ സന്നിധൗ ..34..
ആഗതാന്യാദവാഞ്ഛ്രുത്വാജാതശത്രുഃ പ്രഹർഷിതഃ ..
ആനേതും നിര്യയൗ രാജന്നകുലാദ്യൈഃ സമന്വിതഃ ..35..
നേമുസ്തം യാദവാഃ സർവേ സോ൨പി ദത്വാ
വരാശിഷമ് ..
നിവാസയാമാസ മുദാ സർവാന്ദ്വൈതവനേ നൃപ ..36..
ആഗതേഭ്യശ്ച സർവേഭ്യോ യഥായോഗ്യം യഥാരുചി ..
പ്രദദൗ ഭോജനം രാജാ സ്ഥാല്യാ ഭാസ്കരദത്തയാ ..37..
ഉഷിത്വാ രജനീമേകാം പ്രഭാതേ കാർഷ്ണിനംദനഃ ..
ക്രതോർനിമംത്രണം ദത്ത്വാ പാഡവേഭ്യഃ പരംതപ ..38..
യാദവൈഃ സഹിതഃ ശീഘ്രം മോചയിത്വാ തുരംഗമമ് ..
യയൗ സാരസ്വതാന്ദേശാൻ തുരഗസ്യ ച പൃഷ്ഠതഃ ..39..
അശൂ[illegible]ശ്ച ബഹൂന്ദേശാംസ്ത്യക്ത്വാ തുരഗരാട് തതഃ
..

സ്വേച്ഛയാ വിചരൻ രാജൻ യയൗ കൗംതലകം പുരമ്
..40..
തസ്മിൻപുരേ മഹാരാജ ചന്ദ്രഹാസശ്ച വൈഷ്ണവഃ
..
പാലിതോ യഃ കുലിന്ദേന കേരലാധിപതേഃ സുതഃ ..41..
കൃഷ്ണദേവപ്രസാദേന രാജ്യം തത്ര കരോതി ഹി ..
കഥാസ്തസ്യാപി ഭക്തസ്യ രാജഞ്ജൈമിനിഭാരതേ ..42..
അർജുനാഗ്രേ വിസ്തരാദ്വൈ നാരദേന തു വർണിതാഃ
..
തസ്മിൻപുരേ നരാഃ സർവേ കൃഷ്ണഭക്താ വസംതി
ഹി ..43..
ബ്രഹ്മണ്യാഃ പുണ്യകർത്താരഃ പരദാരപരാങ്മുഖാഃ ..
സ്വദാരനിരതാഃ സർവേ കൃഷ്ണപൂജനതത്പരാഃ ..44..
ഗോവിംദഗാഥാം ശൃണ്വംതി പുരാണാനി തഥൈവ ച ..
ജപംതി തത്ര നാമാനി രാധാമാധവയോർമുദാ ..45..
തുലസീമാലികാഭിശ്ച ഹ്യൂർധ്വപുംഡ്രധരാ ദ്വിജാഃ ..
ഗോപീചന്ദനകാശ്മീരൈർഹരിമംദിരചർചിതാഃ .. 46..
ശ്യാമബിംദുധരാഃ സർവേ ശ്രീധരാഃ കേചിദേവ ഹി ..
തിലകൈർദ്വാദശൈര്യുക്താശ്ചാഷ്ടമുദ്രാധരാഃ പരാഃ
..47..
ഗൃഹസ്ഥാഃ ശീതലാം മുദ്രാം ഗോപീചന്ദസംയുതാമ് ..
നിത്യം വിപ്രാദയോ വർണാഃ പ്രഭാതേ ധാരയന്തി ഹി
..48..
അഗ്നിസംസ്കാരണാർഥം തു വിരക്താഃ കേചിദേവ ഹി
..
തപ്തമുദ്രാം ധാരയംതി കേചിത്സംന്യാസിനസ്തഥാ
..49..
തസ്മിൻപുരേ ഹയഃ പശ്യൻപ്രാപ്തോऽഭൂദ്രാജമംദിരേ

..

യത്ര രാജതി രാജാ തു ചന്ദ്രഹാസശ്ച ചന്ദ്രവത് ..50..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം ഹയമേധഖണ്ഡേ കൗംതലപുരഗമനം നാമൈകപംചാശത്തമോ੍ധ്യായഃ ..51..

ഹരിഃ ഓം തത്സച്ച്രീകൃഷ്ണാർപണമസ്തു ..

GO TOP